

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

Cernere erit dominas vrbes, hinc indice fumo

Nemrim op-
pidum est su-
pra mare
moituum.

*6 Collapsam in cineres patriam, versosq. penates,
Nemridaque excisam, fontesque & flumina sicca,
Et letos herbis campos, & florida prata
Consumpto penitus emarcida facta virore?*

*7 Non erit infandis vindicta remissior ausis,
Adueniet pede non claudo par pœna furori:
Namque illos, versis victrix Babylonia fatis,
Immani ferri sub pondere colla grauatos
Instar agent pecudum, per difficiles conualles,
Quas multus torrens, & circum densa salicta,
Et limosus ager, tristisque vligine plenus
Impediet, fundoque palus suspecta latente.*

*8 Hic gemitus renouare suos, hic sydera rursus
Vocibus insanis, non auditur a ferire,
Horrissonis clamor fines peruadet in omnes,
Nulla expers cladis regio: mœstissima flebit
Gallis equum domitrix, vlulabit maxima frugum.
Mater Elis, ducique suos lugebit agrestes,
Et fodere, & sulcis doctos immittere fontes.*

*9 At tu vndas Dymon, Dymon ingrata Tonanti,
Qua te praeingunt, miraberis ire cruentas:
Hac ego lege tuis, Deus ipse, miserrima Dymon
Fata cano exulibus. damnato si noua forte
Tecta solo reparent, tristi fortuna renascens.
Alite, clade noua te rursus adobruet: & si
Bis vastata, eademque bis instaurata resurgas,
Vindice me, quem terra tremit, calumque fretumque,
Expugnata cades toties, torrensque peremptum
Capti virum coniux, & pignora caesa dolebit.
Atque adeo, ne quis rediuuas ponere sedes.*

Cap. 16. *Audeat hic, saeuos deuota per arua leones*

Hæc omnia
ironicè dicta
intelligi voluit
interpretes.
Scio Hiero-
nymum, nuf-
quam Iudais-
mi factorem,
hunc locum
aliter inter-
pretari: sed
magis placuit
cū multis aliis
interpretibus
sensum hunc
sequi, quando
non ita fit ste-
rilis scriptura,
vt hoc etiam
ad Christum
egimus testi-
monio.

*Immittam, qui cuncta vorent, vastentque ruantq.
Vade Moab, tempus postulat (nam plena reliquit
Predator stabula Assyrius) pactosque tributi
Nomine, pro vita, pro libertate redempta
Coge agnos, dominoque tuo centena repende
Isacidum Regi lactantes millia fœtus.
Hunc numerum Petraei Arabes, (ni fallor) abunde
Sufficient, serua pactas ex fœdere leges,
Si potis es, gregibusque datis, missisque Siona,
Solue fidem dubiam, & te fœdis frangi exime probro.
Ne facias, dudum prouidit cautior hostis,*

K 3 Namque

6 Aquæ enim Nem-
rim deserta erunt, quia
aruit herba, defecit
germen, omnis viror
interiit

7 Secundum magni-
tudinem operis & vi-
sitatio eorum: ad tor-
rentem salicum du-
cent eos.

8 Quoniam circuit
clamor terminum
Moab: vsque ab Gal-
lim vlulatus eius; vsq.
ad puteum Elim cla-
mor eius.

9 Quia aquæ Dymon
replete sunt sanguine:
ponam enim super
Dymon additamenta:
his qui fugerint de
Moab, leonem, & re-
liquis terræ.

Cap. 16.

1 Emitte agnum Do-
mine dominatorem
terræ de Petra deserti
ad montem filia Sion.

2 Et erit: sicut auis fu-
giens, & pulli de nido
auolantes: sic erunt
filia Moab in trans-
fensu Arnon.

Namque tuas populator opes, prædámque sub hasta,
 Seu pecus hæc fuerat, seu libera corpora, certis
 Addixit dominis, sua quemlibet, ut cecidit fors,
 Fecit herum, quem turba sequi captiua iubetur:
 Scilicet ista grauis discessio fiet, avaris
 Arnonis in ripis, tenerámque à matre puellam
 Diuidet, & patri natum uxorique maritum
 Eripiet. qualis tempestas cum furit ingens,
 Implumes nido pullos, fugiente parente
 Abripit, & raptos Notus huc disturbat & illuc,
 Nequicquam infirmis plaudentes aëra pennis.

3 Ini consilium, coge
 cõsilium. Pone quasi
 noctem umbrã tuam
 in meridie. Absconde
 fugientes, & vagos ne
 prodas.

3 Disce igitur fati iam non ignare futuri,
 Disce, nisi ferus es, miseris succurrere tandem.
 Respice te, casusque tuos instare tremisce,
 Accipe consilium, nec uera monentibus aures
 Obstrue. Si quondam cum te tua fata merentem
 Urgebunt, aliquam merito sperare salutem
 Posse cupis, miserorum hominum miserare uicissim
 Fortunam, inque vicem miserescere discite uestri.

Ecce umbram, tutumque petit Iudæa latebris
 Fessa locum, ne claude sinum crudelis avarum,
 Ast umbra noctisque caua sub nube receptos
 Occule, Barbaricus donec deferueat æstus,

4 Habitabunt apud te
 pro fugi mei Moab:
 esto latibulum eorum
 à facie vastatoris. Fi-
 nitus est enim puluis,
 & consummatus est
 miter, defecit qui cõ-
 sulcabat terram.

4 Deposito neu prode tuum, sed fida penes te
 Sit profugis mora parua meis, tutæq; latebræ.
 Nec te ceptantem facinus memorabile, vano
 Barbarus iste metu uersum deterreat hostis:
 Nam ueluti puluis uento raptatus in auras,
 Vanescet subito, consumptus uindictis ira,
 Vixque superstes erit de tot modo millibus unus,
 Terra quibus calcata nequit satis esse, suorum
 Funera qui patriis miseranda renunciet oris.

5 Et præparabitur in
 misericordia folium,
 & sedebit super eum
 in ueritate in taber-
 naculo Dauid. Iudi-
 cans, & querens iudi-
 cium, & uelociter red-
 dēs quod iustum est.
 6 Audiuius super-
 biam Moab: superbus
 est ualde. Superbia e-
 ius, & arrogantia eius,
 & indignatio eius,
 plus quam fortitudo
 eius.

5 At regni sceptrum Hebræi sellamque beatam,
 Quam pede iurarat miles calcare prophanus,
 Restituet Deus armipotens, miseratus ab alto
 Isacidum gentem, priscoque reponet honori
 Legitimus puer hic, nullaque euectus in alium
 Ambitione locum, proanita sede sedebit,
 Dauidis genus ipse, senique simillimus ipsi,
 Os, animum, atque fidem, populis in pace regendis.
 6 Vix est, ut pectus liuens, tumidumque ueneno,
 Consilium sanum admittat, monitusque salubres.
 Si petis exemplum, non longè exempla petentur,

Hæc 2d Eze-
 chiam refe-
 runt pleique,
 quæ ad Chri-
 stum etiam
 possunt peti-
 here.

Nota

Nota superque satis, fandoque audita Moabi
Sauris, & qua sine more superbia turget,
Supra homines, supraque Deos: sed quicquid inani
Voce sonoque crepat, terris iratus & astris,
Nil solidum tinnit, nil firmo robore subitum:

Ille quidem magnum spiratque sonatque, sed intus
Aut nihil aut minimum certe polletque potestque,
Dissentis similis quos spiritus viribus inflat,
Quos, si quis leuiter pungat, redduntur inanes.

⁷ Ergo leui cadet impulsu, nec differet ultra
Vindictam Dominus, sed fastum, & toruaminacis
Signa supercilij, pallentia vertet in ora,
Liuente sive genas, suffusaque lumina fletu.

Quis referat querulis plenas ululatus vrbes?
Quos patres, matresq; vaga, quos innuba virgo,
Colla comasque sinens tremulis iactari ex auris,
Alter in alterius pectusque sinumque refundent.

Ite viatores, celerique per auia cursu
Fulminei victoris iter praeuertite, & illis
Qui coctos lateres lentoque bitumine iunctos,
Cementoque graues moles, fassa sive profundas
Hostibus opponunt, haec tristia nuncia ferte:

⁸ Ecce suburbanis Esebus & barbarus ignes
Delicis miles, Sabameq; immisit auaros,
Vitiferosque manas colles, ferroque proteruus
Funditus excidit victor, populatus odora
Letam olea, letam Baccho crudeliter oram.

Et tenera matres cum prole, flagellaque, & ipsos
Malleolos, passim huc calcatos sparsit & illuc:
Teque Iasera potens, (monumentum triste furoris
Supremumque sui) cursu subuertit eodem,

Vnde cruore satur, transmissa flumine, praedama
Rettulit ingentem, cum sospite milite sospes.

⁹ Quam iuuat hic, adeoque iuuat tua funera Iasera,
Turrita o Iasera, prisci que colonia Gadi,
Vitiferosque tuam Sabame celeberrima siluis
Deplorare vicem: lacrymas Esebusa fluentes,
Tuque parens frugum Eleale, ne spernite vatis,
Quas ego funereo vobis cum carmine libo.

O miseras, quibus inter opus, gratumque laborem,
Dum plenis mitem vindemia cordibus uiam
Calcandam praebis rubeum spumantibus infert,
Vinaque nigra fluunt lacubus gaudente magistro,

Et

⁷ Ideo ululabit
Moab ad Moab, uni-
uersus ululabit. His
qui letantur super mu-
ros cocti lateris, loqui-
mini plagas suas.

⁸ Quoniam suburba-
na Esebon deserta
sunt, & vineam Saba-
ma domini gentium
exciderunt: flagella
eius usque ad Iazer
perueherunt: erraue-
runt in deserto: pro-
pagines eius relictae
sunt: transierunt mare.

⁹ Super hoc plorabo
in fletu Iazer vineam
Sabama. Inebriabo te
lacryma mea Esebon
& Eleale. Quoniam
super vindemia tuam
& messem tuam vox
calcantium irruit.

Pro flumine,
textus habet
mare: quod
non raro pro
quouis flumine
apud propheta-
tas ponitur

Et letis cantante bonum prouentibus annum,
 Dúmque per aestatem, segetes robustaque farras
 Prosterunt rapidis messoribus vsti,
 Et superaturas expectant horrea messes,
 Heu male prauisus supra caput irruet hostis,
 Tela manu, flammásque gerés.¹⁰ Quam versa repete
 Omnia! Carmelo quæ nuper gleba feraci
 Certabat, dulci que suos in pace colonos
 Carminibus frugum vini que vocare datorem,
 Et gyro choreas deducere leta videbat,
 Obstupuit subito, viso prædone, simulque
 Conticuit buxus, vocémque inflata repressit
 Tibia, præcipiti que fuga vindemitor altos
 Proripuit sese in colles, & præla reliquit,
 Haud vnquam letum dicturus, ut antea, carmen.

10 Et auferetur latio
 & exultatio de
 Carmelo, & in vineis
 non exultabit neque
 iubilabit: vinum in
 torculari nõ calcabit,
 qui calcare consueue-
 rat; vocem calcan-
 tium abstuli.

11 Super hoc venter
 meus ad Moab quasi
 cythara sonabit, & vis-
 cera mea ad murum
 cocti lateris.

12 Et erit: cum appa-
 ruerit quod laborauit
 Moab super excelsis,
 ingredietur ad sancta
 ut obsecret, & non va-
 lebit.

13 Hoc verbũ quod
 locutus est Dominus
 ad Moab ex tunc.

14 Et nunc locutus
 est dicens: In tribus
 annis quasi anni mer-
 cenarij auferetur glo-
 ria Moab super omni
 populo multo. Et re-
 linquetur in eo sicut
 racemus paruus &
 modicus nequaquam
 multus.

11 Quas ego cum clades, venturáque fata reuoluo,
 Cor intus trepidat, commotáque viscera magno
 Insolitóque micant motu, lugubrè que quiddam, &
 Triste fremunt: doleo, doleo (mihi crede) tot olim
 Casuras vrbes, tot cocto mœnia saxo
 Conditã, barbaricis non suffectura lacertis.

12 Non votis onerare Deos, non thuribus aras
 Profuerit suffire nouis, non edita magno
 Templã labore sequi, præuertet inutile velox
 Officium victor, medióque in limine templi
 Sacrificos ante ora Deum mactabit inertes.

13 Fatorum hæc summa est periture Moabe tuorum.
 Nec tibi mendaci credas ab aruspice dictum:

14 Nam Deus, hæc dudum fatus Deus, irrita nõquam
 Esse sinet: quóque addubites minus, en tibi certus
 Author adest, nostróque eadem denuntiat ore:
 Tu memori iussus, quæ profero, mente teneto.

Quartus ab hoc, gens infelix, tibi fatifer annus,
 Nam tres indulsit tantum tibi Parca Decembres,
 Parca seuera dies numerans, & tempora signans,
 Ut qui debet opus certa mercede diurnum:
 Nomen, & illustrem qua rangis sidera famam
 Expunget, memorique tuum deradet ab æuo
 Et decus, & titulos: populus qui littoris Afri
 Par sabulo est, mox nullus erit, simili que relictis
 Qui, quamuis auidas, fallunt quandoque legentium
 Dextras atque oculos, decerpta vite, racemis.

Epilogus eo-
 rum quæ di-
 cta sunt à ca-
 pite decimo
 quinto.

Vtitur infra
 eadem com-
 paratione.

Tu